

A Manuscript in the Jewish New-Aramaic Dialect of Sablagh (Persian Azerbaijan)

Helen Younansardaroud

0. Introduction

The last several decades have seen many important activities in recording, documenting, and analyzing the Jewish New-Aramaic Dialects.¹ The Sablagh (Mahabad) Dialect of which a manuscript is published here belongs together with Salamas, Urmi, Naghada (Solduz), Šənnə, Bokan, Saqqəz, Sanandaj and Kerend dialects to the Iranian-Turkish Azerbaijan group of the Jewish New-Aramaic Dialects.² These north-eastern Jewish dialects are described by Irene Garbell in her remarkable work *The Jewish Neo-Aramaic Dialect of Persian Azerbaijan: Linguistic analysis and folkloristic texts* (Janua Linguarum, Series Practica 3), London – The Hague – Paris, 1965,³ which is the basis for all research into these dialects.

The Sablagh Dialect has, as most of the modern Jewish Neo-Aramaic dialects, very little written material.⁴ The speakers are probably now resident in Israel and the dialect is no longer spoken.⁵ The manuscript published here is one of the very few written specimens of this type of Jewish Neo-Aramaic. It is taken from the manuscripts collection in Staatsbibliothek zu Berlin and has the signature *MS. Or. Oct. 1315*. It is also listed in Neḥemyā Allony - D.S. Loewinger, State of Israel, Ministry of Education and Culture. The Institute of Hebrew Manuscripts, *List of Photocopies in the Institute*, Part I ..., (Jerusalem 1957), p. 31 no. 371 [Hebrew].⁶

1. Description of the manuscript Or. Oct. 1315

This manuscript is written in Sablagh dialect by a native of that town at the request of Abraham Zvi Idelsohn. On his journey through the Orient, Idelsohn who later became a noted musicologist discovered many Jewish communities with their traditional musical culture.⁷ In Sablagh, he made field recordings of the songs and stories of Jewish Neo-Aramaic speaking communities living there. His recordings were brought to Europe in the form of a manuscript

¹ For a bibliography about all New-Aramaic Dialects till 2006 see my article, “A Bibliography of Neo Aramaic Dialects,” *Journal of Assyrian Academic Studies* XVII/1-2, 2003:19-37 und 74-92; see also <http://www.geschkult.fu-berlin.de/e/semiarab/semistik/schwerpunkte/aramaistik/neuaram_bibliographie.pdf>. For some other Internet resources in this subject see e.g. <<http://www.semarch.uni-hd.de/index.php4>> and <<https://nena.caret.cam.ac.uk/index-new.php>>.

² There are four major groups of the Jewish Neo-Aramaic dialects: (1) North-West Iraqi Kurdistan (Zakho, Dihok, Nerwa); (2) South-East Iraqi Kurdistan (Arbil, Koy Sanjaq, Rawanduz) (3) Iranian-Turkish Azerbaijan (Urmia, Bashqala, Salamas, Sablagh); (4) Iranian Kurdistan (Saqqiz, Bijar, Sena, Kerend), see Yona Sabar, *A Jewish Neo-Aramaic Dictionary. Dialects of Amidya, Dihok, Nerwa and Zakho, Northwestern Iraq*. Wiesbaden 2002, p. 3; Geoffrey Khan, “The North Eastern Neo-Aramaic dialects”, *Journal of Semitic Studies*, 52 (2007), p.7; see also Konstantin G. Tsereteli, “Zur Frage der Klassifikation der neuaramäischen Dialekte“, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft* 127 (1977), pp. 244-253; Hopkins, Simon, “The Neo-Aramaic dialects of Iran“, *Irano-Judaica*, IV (1999), pp. 311-327 and Olga. Kapeliuk, *Selected Papers in Ethio-Semitic and Neo-Aramaic Linguistics*. Jerusalem 2009.

³ See also Geoffrey Khan, *The Jewish Neo-Aramaic Dialect of Urmi*. Piscataway 2008.

⁴ According to Sabar, *A Jewish Neo-Aramaic Dictionary*, p. 3 the oldest manuscripts in Jewish Neo-Aramaic are from 1647-1670 C.E.

⁵ See e. g. Khan, “The North Eastern Neo-Aramaic dialects”, p. 4.

⁶ I could find this valuable manuscript thanks the information published by Simon Hopkins in his article “A tale in the Jewish Neo-Aramaic dialect of Naghada (Persian Azarbaijan),” *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 12 (1989), pp. 252ff.

⁷ See Israel Adler (ed.), *The Abraham Zvi Idelsohn memorial volume*. Jerusalem 1986.

and sold to the *Staatsbibliothek zu Berlin* by Idelsohn in the year 1913. The date of sale is marked on a cover page of the manuscript and was then added in the catalog of Neḥemyā Allony - D.S. Loewinger (1957) mentioned above.

The manuscript consists of two parts: the first part deals with מעשה ma'asa "stories" (fol. 1^v-47^v) and the second part with the first chapter of Genesis 1:1-6 (fol. 48^r-51^v) entitled תרגום אראמי ואנקילוס "*Targum 'Arami u 'Onqelos*". The manuscript is carefully vocalized and has 51 pages but does not contain any colophon. On folio 48^v there is a comparison of Hebrew and Jewish New-Aramaic Dialect of Sablagh's figures both in Hebrew letters.

2. The transcription and the text

In the Neo-Aramaic dialects of Azerbaijan region – to which that of Sablagh belongs – synharmonism⁸ or flattening in each word of the dialect is of greatest importance either to plain/soft, or to a flat/hard⁹ mode of pronunciation. The occurrence of flattening or synharmonism in our dialect has been treated and discussed by Irene Garbell on several studies.¹⁰ These flat components are also present in the manuscript presented here of which the orthography like in many Jewish Neo-Aramaic written sources is quite phonetic.¹¹ Also note that the orthography in this manuscript is not consistent.¹²

I used following transcription for the orthography used in the manuscript:

Consonants

ܠ	'	ܘ	z	ܡ	m (<i>m flat</i>)	ܩ	q
ܒ	b (<i>b flat</i>)	ܦ	h	ܢ	n (<i>n flat</i>)	ܪ	r (<i>r flat</i>)
ܓ	g	ܛ	t	ܣ	s	ܫ	š
ܥ	č	ܝ	y	ܥ	' / ¹³	ܛ	t
ܕ	d	ܟ	k	ܦ	p (<i>p flat</i>)		
ܗ	h	ܚ	x	ܦ	f		
ܘ	w	ܠ	l (<i>l flat</i>)	ܫ	š		

Vowels

ܐ	a	ܐ	ā	ܐ	o	ܐ	ū
ܘ	u	ܝ	i	ܐ	i	ܐ	e
ܐ	∅						

The transcription employed is largely identical with that used by Yona Sabar, whose finely produced book contains the Book of Genesis in several modern Jewish Neo-Aramaic dialects.¹⁴

⁸ For the terminology and an overview about the occurrence of this long component of flattening or synharmonism in Neo-Aramaic dialects see Helen Younansardaroud, *Der neuostaramäische Dialekt von Sārdā:rūd*. Wiesbaden 2001, pp. 19-69.

⁹ It corresponds to the term *xlima* used by the Assyrian linguist S. Osipov, for which see Hans Jakob Polotsky, "Studies in modern Syriac", *Journal of Semitic Studies*, 6 (1961), p. 8, n. 3.

¹⁰ Irene Garbell, "Flat words and syllables in the Jewish East New Aramaic of Persian Azerbaijan and the contiguous districts: a problem of multilingualism", H. B. Rosén (ed.): *Studies in Egyptology and linguistics in honor of Hans Jakob Polotsky*, Jerusalem 1964, pp. 86-103; idem. "The impact of Kurdish and Turkish in the Jewish Neo-Aramaic dialect of Persian Azerbaijan and the adjoining regions", *Journal of the American Oriental Society* 85 (1965), pp. 159-177; see also Simon Hopkins "A tale in the Jewish Neo-Aramaic dialect of Naghada (Persian Azarbaijan)", *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 12 (1989), pp. 242-281.

¹¹ For the manuscripts written in Jewish Neo-Aramaic dialects see e. g. Sabar, *A Jewish Neo-Aramaic Dictionary*, pp. 15ff.

¹² See e. g. 'ič'ā/'iç'ā, line 22 on folio 51^r.

¹³ I use ' for ܥ only in Arabic words.

¹⁴ Yona Sabar, ספר בראשית בארמית חדשה בניבם של יהודי זאכו *Sefer Bere'shit ba-Aramit Hadashah be-Nivam shel Yehude Zakho* [The book of Genesis in Neo-Aramaic, in the dialect of the Jewish Community of Zakho, including

Among the few differences are: I write a flat/hard word 'aṛ'a *earth* for Sabar's 'AR'A. A flat/hard word is always marked as such.

The words and meanings which are not listed in Sabar's¹⁵ are mentioned in the notes to the text.¹⁶ The text is too short to give a detailed description of all levels of the grammar (phonology, morphology and syntax), but I am aware that even in this short specimen there are several words and forms which are also worthy of study.

---

selected texts in other Neo-Aramaic dialects and a glossary; in Hebrew], Jerusalem 1983; see also Hezy Mutzafi, *The Jewish Neo-Aramaic Dialect of Koy Sanjaq (Iraqi Kurdistan)*. Wiesbaden 2004, pp. 206-207. For other studies of biblical texts in Jewish Neo-Aramaic, see Yona Sabar, *The Book of Exodus in Neo-Aramaic, in the dialect of the Jewish community of Zakho, including selected texts in other Neo-Aramaic dialects and a glossary*: Exodus (1988), Leviticus (1990), Numbers (1993), Deutronomoy (1994); in Hebrew, Jerusalem.

¹⁵ Sabar, ספר בראשית בארמית חדשה בניבם של יהודי זאכו, pp. 164ff.

¹⁶ Due to the great similarity between Sablagh and Naghada dialects is also used the article of Hopkins "A tale in the Jewish Neo-Aramaic dialect of Naghada (Persian Azarbajjan)" as a basis.

Folio 48^r: Gen 1, 1. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami u 'Onqelos

- 1) [1] b-'awwali brele 'ilha 'illit šimme wilit 'ar'a [2]¹⁷ 'ar'a wela čōl¹⁸ xarāba
- 2) xiška 'il šalmit thom roxit 'ilha taqrāwa¹⁹ 'al šalmit māye mre [3] 'ilha
- 3) hawe behra, wele behra [4] xzele 'ilha 'illit behra gi špira, prišle 'ilha
- 4) pilgıt²⁰ behra pilgıt xiška [5] qrele 'ilha 'il-behra yoma, 'il-xiška qrele lele
- 5) wele 'ašır, wele bqaty, yoma xa [6] mre 'ilha hawe tabaqa pilgıt māye hawe
- 6) mapriš pilgıt māye 'il-māye [7] udle 'ilha 'illit tabaqa mıprišle pilgıt māye
- 7) 'āyit mtıxya 'il-tabaqa pilgıt māye 'āyit mlılya 'il-tabaqa, wele hadxa [8]
- 8) qrele 'ilha 'il-tabaqa šimme, wele 'ašır, wele bqaty, yoma tre [9] mre 'ilha
- 9) qarpiši māye mtıxyit šimme 'il duka xa maxwya wišula wele hatxa [10] qrele
- 10) 'ilha 'il-wišula 'ar'a, 'il-qarčawıt²¹ māye qrele yāme xzele 'ilha gi špira [11]
- 11) mre 'ilha yarqa 'ar'a yırqıt gılla mazrya zreta šiwit bar 'od bar 'il-
- 12) naw'ew 'āyit zar'ew 'ıwew 'ıl-'ar'a wele hatxa [12] pııııla 'ar'a yırqıt gılla
- 13) mızrela zreta 'il-naw'ew, šiwa 'od bar 'ayit zar'ew 'ıbbew 'il-naw'ew, xzele
- 14) 'ilha gi špira [13] wele 'ašır wele bqaty yoma řaha [14] mere 'ilha hawe behre
- 15) b-tabaqıt šimme, 'il-maproše pilgıt yoma pilgıt lele, haweni 'il-nišane²², 'il-wa'de,
- 16) 'il-yome šinne [15] haweni 'il-behre b-tabaqıt šimme 'il mabhore, 'ıl-'ar'a wele
- 17) hatxa [16] udle 'ilha illit tre behre ruwwe 'illit behra ruwwa 'il-hakomit yoma
- 18) 'illit behra zora 'il-hakomit lele, 'illit kıxwe [17] hwıle 'ālū 'ilha b-tabaqıt šimme,
- 19) 'il-mabhore 'ıl-'ar'a [18] 'il-hakome b-yomaw, b-lele, 'il-maproše pilgıt, behra,
- 20) bilgıt xiška xzele 'ilha gi špira [19] wele 'ašır, wele baqaty, yoma 'arřa' [20]
- 21) mre 'ilha raxši māye rıxšıt gyāna xayta, parxa parıx 'ıl-'ar'a, 'ıl-řalmit
- 22) tabaqıt šimme [21] brele 'ilha 'illit nahange²³ ruwwe, 'illit kullu gyāna xayta rıxša

¹⁷ The Bible verses are marked with double dot in the manuscript.

¹⁸ *wilderness, countryside*

¹⁹ *to hurt*

²⁰ *half*

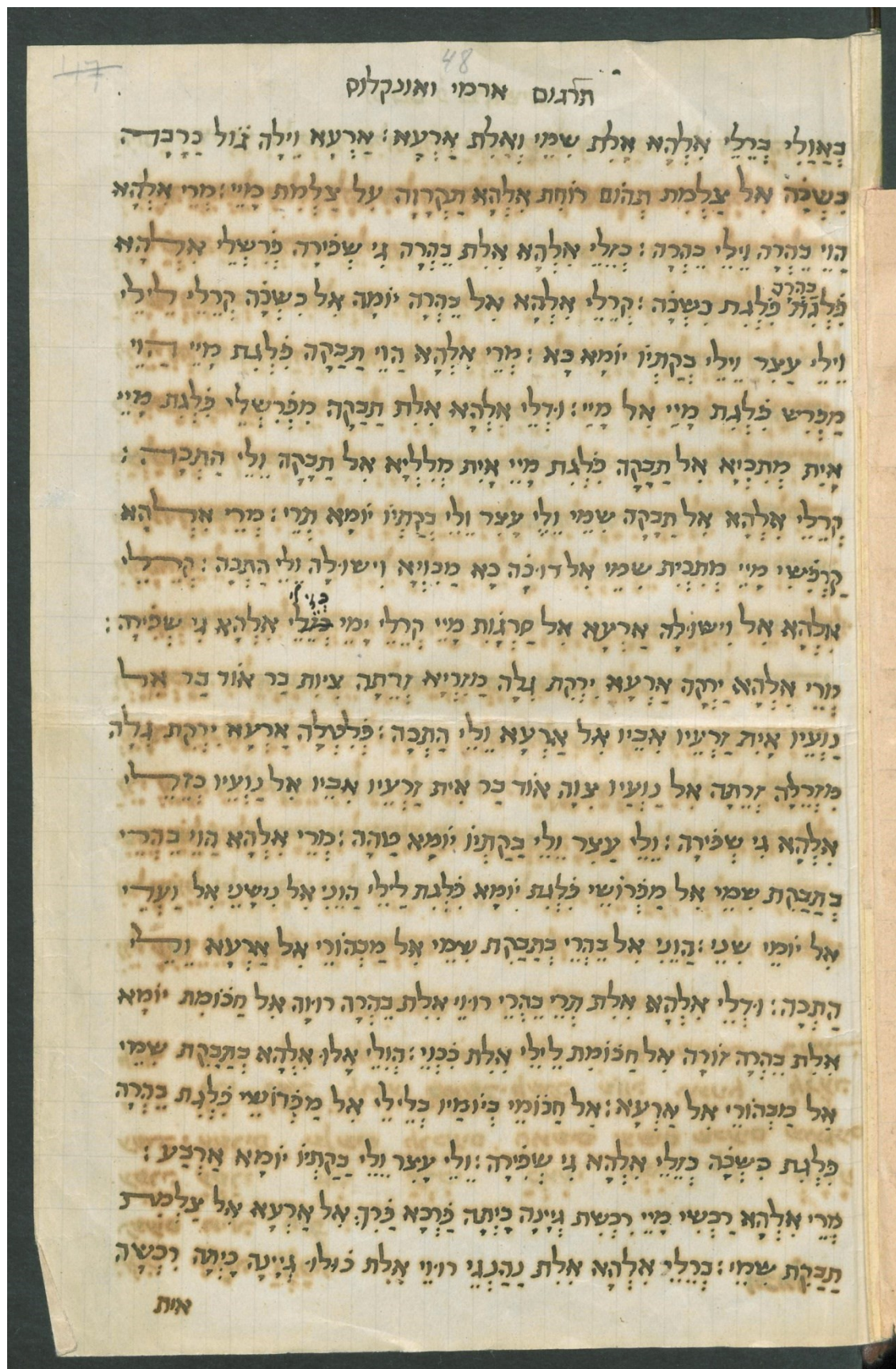
²¹ *to gather*

²² nišane < Persian نشانه + plural ending -e *sign, symbol*.

²³ nahange < Persian نهنگ + plural ending -e *whales*.

Folio 48^r: Gen 1, 1. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami u 'Onqelos

Folio 48^v: Gen 1, 1. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum p(āsuq) Bere'sit

- 1) 'āyit raxši māye 'il-naw'ū, 'āllit kullū parxa šaper 'il-naw'ew, xzele 'ilha gi
- 2) špira [22] brıxle 'allū 'ilha 'il-'imāra primūn, zudūn, zmutūn 'āllit māye
- 3) b-yāme parxa zed b-'ar'a [23] wele 'aşır, wele baqaton yoma xamša [24] mre 'ilha pālta
- 4) 'ar'a gyāna xāyta 'il-naw'aw, qenyāna, rıxša, haywān 'ar'a 'il-naw'aw, wele hatxa [25]
- 5) udle 'ilha 'āllit heywānit 'ar'a 'il-naw'aw 'āllit qenyāna 'il-naw'aw, 'āllit kullū
- 6) rıxšit 'ar'a 'il-naw'ew, xzale 'ilha gi špira [26] mire 'ilha odex 'ādami
- 7) b-şalman, magon sebtān, hakmi b-māsyit yāma, b-praxıt şimme, b-qınyāna, b-kullū 'ar'a,
- 8) b-kullū rıxša raxıš 'ıl-'ar'a [27] brele 'ilha 'āllit 'ādami b-şalmev, b-şalmit
- 9) 'ilha brele 'ālew, ner me brele 'ālū [28] brıxle 'ālū 'ilha, mre 'illū 'ilha primūn,
- 10) zudūn, zmutūn²⁴ 'āllit 'ar'a, gbusuna, hkumūn b-māsyit yāma, b-parxıt şimme, b-kullū
- 11) haywān raxša 'ıl-'ar'a [29] mre 'ilha hawna hwılı 'illoxūn 'āllit kullū gılla mazre
- 12) zreta 'āyit 'ıl-şalmit kullū 'ar'a 'āllit kullū şıwa 'āyit 'ıbbew marıt şıwa
- 13) zare zreta 'illoxūn hawe 'ıl-'axole [30] 'ıl-kullū heywānit 'ar'a, 'ıl-kullū parxıt
- 14) şimme, 'ıl-kullū rıxša 'ıl-'ar'a, 'āyit 'ebbew gyāna xāyta, 'āllit kullū yırqıt gılla
- 15) 'ıl-'axola, wele hatxa [31] xzele 'ilha 'āllit kullū 'āyit wıdle, hawna špira raşa
- 16) wele 'aşır, wele baqaton, yoma 'išta.²⁵
- 17) ze paspar minyan *Targum 'Arami*
- 18) 'æhad, şnayim, şloşah, 'arbā'ah, ħamişah, şışah, şib'ah, şmonah, tiş'ah
- 19) xad, tre, řaha, 'arřa', xamša, 'išta, şowa, tmanyā, 'ıç'ā
- 20) 'asārah, 'æsřim, şloşim, 'arbā'im, ħamişim, şışim, şib'im, şmonim
- 21) 'ısra, 'ısrı, řāhi, 'arbi, xamşı, 'iştı, şowi, řmāni
- 22) tiş'im, me'āh, 'ælæp
- 23) 'ıç'i, imma, 'alpa

²⁴ See above note 12.

²⁵ In the second half of this line, the author writes in Hebrew language following words: בכאן הגעתı פסוק ויכולı
 Now I reach the verse 'Thus the heavens ...' (= Genesis 1:2).

תרגום פ' בראשית

אֵית רַכְשֵׁי מַיִי אֵל גִּוְעוּ. אֵלֶת כֹּוֹלוּ פִּרְכָּה שְׁפִיר כֹּוֹלֵי אֵלֶהָ גֵי
 שְׁפִירָה; בְּרַכְלוּ אֵלֵי אֵלֶהָ אֵל אֲמַרְהָ פְּרִימוֹן זִוְדוֹן זְמוּתוֹן אֵלֶת מַיִי
 בְּיַמֵּי פִּרְכָּה זֶד בְּאַרְעָא; וְלִי עֶצֶר וְלִי בְּקִתּוֹן יוֹמָא כְּמִשָּׁה; מַרִי אֵלֶהָ פִּלְסָה
 אֲרַעָא גֵינָה כִּיִּתְהָ אֵל גִּוְעוּ קִטְטָה רַכְשָׁה חִיּוֹן אֲרַעָא אֵל גִּוְעוּ וְלִי הִתְכָּה;
 וְדַלִי אֵלֶהָ אֵלֶת חִיּוֹנֵת אֲרַעָא אֵל גִּוְעוּ אֵלֶת קִטְטָה אֵל גִּוְעוּ אֵלֶת כֹּוֹלוּ
 רַכְשֵׁת אֲרַעָא אֵל גִּוְעוּ כֹּוֹלֵי אֵלֶהָ גֵי שְׁפִירָה; מַרִי אֵלֶהָ אֲוֹרָה אֲרַמִי
 בְּעַלְמָן מִגּוֹן שְׂבָתָן חֲכַמֵי בְּמַקְסִית יִמָּה בְּפִרְכָּת שְׁמַי בְּקִנְיָנָה כְּפִלוּ אֲרַעָא
 כְּכֹוֹלוּ רַכְשָׁה רַכְשֵׁי אֵל אֲרַעָא; בְּרַלִי אֵלֶהָ אֵלֶת אֲרַמִי בְּעַלְמֵת
 אֵלֶהָ בְּרַלִי אֵלֵיִן נַר מִי בְּרַלִי אֵלֵי; בְּרַכְלוּ אֵלֵי אֵלֶהָ מַרִי אֵלֵי אֵלֶהָ פְּרִימוֹן
 זִוְדוֹן זְמוּתוֹן אֵלֶת אֲרַעָא גְבוּסִיִּטָּה חֲכַמֵיִן יִמָּה בְּפִרְכָּת שְׁמַי כְּכֹוֹלוּ
 חִיּוֹן רַכְשָׁה אֵל אֲרַעָא; מַרִי אֵלֶהָ הִוְנָה הוּלִי אֲלוֹכִין אֵלֶת כֹּוֹלוּ גְלָה מִזְּרִי
 זְרִתָּה אֵית אֵל עֲלַמְת כֹּוֹלוּ אֲרַעָא אֵלֶת כֹּוֹלוּ עִוְנָה אֵית אֲבִין בְּתָ צִוְרָה
 זְרִי זְרִתָּה אֲלוֹכִין הִוְי אֵל אֲכֹוֹלִי; אֵל כֹּוֹלוּ חִיּוֹנֵת אֲרַעָא אֵל כֹּוֹלוּ פִּרְכָּת
 שְׁמַי אֵל כֹּוֹלוּ רַכְשָׁה אֵל אֲרַעָא אֵית אֲבִין גֵינָה כִּוְטָה אֵלֶת כֹּוֹלוּ יִרְקַת גְּלָה
 אֵל אֲכֹוֹלִי וְלִי הִתְכָּה; כֹּוֹלֵי אֵלֶהָ אֵלֶת כֹּוֹלוּ אֵת וְדַלִי הִוְנָה שְׁפִירָה רַכְּרָה
 וְלִי עֶצֶר וְלִי בְּקִתּוֹן יוֹמָא אִישְׁתָּה; כַּחֲךְ הַגְעַתִּי כְּסוּךְ וַיְכֹוֹלוּ הַשְּׁמַיִם;

זֶד מִסַּר מַעִין תַּרְגוּם אַרְמִי

אַחַד עֵשֶׂר עֲשָׂה אֲרַכְבַּי חֲמִשָּׁה שְׁעָה שְׁבַע עֲמוּזָה רַשְׁעָה
 כִּד תְּרִי טָהָר אֲרַכְבַּי בְּחִשָּׁה חֲשִׁתָּה עִוְנָה הִגְעִיט אֲגַעָה
 עֲשָׂה; עֲשָׂרִים עֲלַעִים אֲרַכְבַּיִם חֲמִשִּׁים עֲשָׂרִים שְׁבַעִים עֲמוּזָתִים
 עֲשָׂרִי עֲשָׂרִי טָהָר עֲרַכְבִי כְּחֵעִי חֲשִׁתִּי עִוְנִי טָהָר
 רַשְׁעִים חֲשָׁה אֲלַק;
 אֲגַעִי חֲמִי אֲלַק

וַיְכֹוֹלוּ

Folio 49^r: Gen 1, 2. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami

- 1) [2. Chapter, 1] tımlū šimme 'ar'a kullū l-škirtū [2] mtımlē 'ılha b-yomit
- 2) šowa snetew 'āyıt udle b-ṭıle b-yomit šowa m-kullū snetew
- 3) 'ayıt udle [3] brıxle 'ılha 'āllıt yomit šowa qdıšle 'ālew gi
- 4) 'ebbew b-ṭıle m-kullū snetew 'ayıt brele 'ılha 'ıl-wāda [4] 'anya
- 5) 'içadıt²⁶ šımmew 'ar'a b-baruw b-yomit udle (He)²⁷ 'ılha 'ar'a
- 6) šimme [5] kullū gıllıt dašta qamol²⁸ hawe b-'ar'a kullū yırqıt dašta
- 7) qamol qapax gi la mınbbıle (He) 'ılha 'ıl-'ar'a 'ādām lit 'el
- 8) gadome 'āllıt 'ar'a [6] 'ewa ysıqwa mın 'ar'a mıštele 'āllıt kullū
- 9) şalmat 'ar'a [7] brele brele (He) 'ıllha 'āllıt 'ādām 'ıpra mın 'ar'a
- 10) pıxle b-poqew nšāmıt xāye wele 'ādām 'ıl gyāna xayta [8] nşıwıw (He)
- 11) 'ılha baxča b-'eden m-qamāyel mtıwle ṭama 'āllıt 'ādām 'ayıt
- 12) brele [9] mıqapıxle (He) 'ılha mın 'ar'a kullū şıwa tamin 'ıl rang
- 13) şpira 'ıl 'axole şıwıt xāye pılgıt baxča şıwıt 'aql şpira
- 14) xriwa [10] nehra pıṭıṭle m-'eden 'ıl maştıweye 'āllıt baxča m-tāma
- 15) pışle wele 'ıl-'arba' reşe [11] şımmıt xa pışon 'o²⁹ magdır 'āllıt
- 16) kullū 'ar'a ḥawıla³⁰ 'ayıt ṭama dehwa [12] dehıwıt 'ar'a 'o şpira
- 17) ṭama brolaḥ kepıt bıllūr [13] şımmıt nehra tremın gıḥon 'o magdır
- 18) 'āllıt 'ar'ıt kūş [14] şımmıt nehra ṭamaḥıñ ḥı-deqel 'o gezel qamıt mūşl
- 19) nehra 'arbamin 'o prat [15] şqılle (He) 'ılha 'āllıt 'ādām mtıwlelew
- 20) b-gan 'eden 'ıl gadowaw 'ıl natoraw [16] moşe (He) 'ılha 'ıl 'ādām
- 21) 'ıl 'ımārā m-kullū şıwıt baxča 'axole 'axlet [17] m-şıwıt 'aql
- 22) şpira xriwa la 'axlet mınnew gi b-yom 'axolo mınnew myāla melet [18]
- 23) mre (He) 'ılha la şpira hawe 'ādām 'ıl kapxolew 'oden 'ıllew
- 24) nārıda magon barnbarew [19] brele (He) 'ılha mın 'ar'a kullū ḥaywānıt

²⁶ 'içadıt < Arabic ⇒ *çadd an ancestor*.

²⁷ The name of God is represented in the text with the tetragram He (יה).

²⁸ *first of all*, cf. Hopkins "A tale in the Jewish Neo-Aramaic dialect of Naghada", §15.

²⁹ *that* cf. also Hopkins "A tale in the Jewish Neo-Aramaic dialect of Naghada", note 37.

³⁰ According to Hopkins "A tale in the Jewish Neo-Aramaic dialect of Naghada", note 40 the *het* is also pronounced *h* in Naghada as traditionally.

Folio 49^v: Gen 1, 2./3. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami

- 1) dašta 'illit kullū parxıt šimme mdele 'il 'ādām 'il xazoye ma
- 2) qare 'illew kullū 'ayıt qare 'illew 'ādām giyāna xayta 'o šimmew [20]
- 3) qrele 'ādām šimme 'il kullū qinyāna 'il parxıt šimme 'il kullū
- 4) ḥaywānıt dašta 'il 'ādām la xzele yārıda mago baranbarew [21] mіндеle
- 5) (He) 'ılha nomāna 'il 'ādām dmıxle šqılle xa mın paraşwew
- 6) xlıqle bısrax tuxaw [22] bnele (He) 'ılha 'ıl? parāsū 'allıt šqılle
- 7) mın 'ādām 'il baxta mdele 'illew 'il 'ādām [23] mre 'ādām ya karata
- 8) garma m-garmi bısrax mın bısrax 'ılyax qare baxta gi m-gora
- 9) šqılla 'aya [24] 'il hatxa tarık gora 'illıt bābew 'illıt dāyew latıx
- 10) b-baxtew xweni 'il bısrax xa [25] welū turnū şulxe 'ādām baxtew
- 11) wela naxpına [3. Chapter, 1] xiwe wele zornan m-kullū ḥaywānıt dıšta 'ayıt
- 12) wıdle (He) 'ılha mre 'il baxta ham gi mre 'ılha la 'axletūn
- 13) m-kullū şiwıt baxča [2] mıra baxta 'il xiwe mı-barıt şiwıt baxča
- 14) 'xlex [3] m-barıt şiwıt 'āyıt pılgıt baxča mre 'ılha la 'axletūn
- 15) mınnew la qeptūn 'ıbbew naba meletūn [4] gi kıyıl 'ılha gi b-yomıt
- 16) 'axolxūn mınnew palxi 'eynxon kwetūn mago 'ılha 'ayānıt şpira
- 17) xrına [5] xzela baxta gi şpira şıwa 'il 'axolū gi tamin 'o
- 18) 'il 'ene zarıx şıwa 'il pıkr şqılla mı-barew xıla hwıla ham
- 19) 'il goraw galaw xıla [6] pıxlū 'enıt turnū yıllū gi şulxe 'oni
- 20) xıtlū galat tena wıdlū 'illū gılle [7] şmelū 'āllıt qālıt (He) 'ılha
- 21) gezelna b-baxča 'il gebıt yoma tşele 'ādām baxtew m-qāmıt (He)
- 22) 'ılha pılgıt şiwıt baxča [8] qrele (He) 'ılohim 'il 'ādām mre
- 23) 'illew lexelet [9] mre 'illıt qālox şmeli b-baxča zdeli gi şulxa
- 24) 'āna tşeli [10] mre mani ḥqele 'illox gi şulxa 'āt mın şıwa
- 25) 'āyıt moşeli 'illox 'il baxča 'axole mınnew xıllıx [11]

Folio 49^v: Gen 1, 2/3. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami

תרגום ארמי

דישתה אלת כולו פרכת שמי מדלי אל אדם אל כונוי מה
 קרי אליו כולו אית קרי אליו אדם גינה כיתה או שמי;
 קרלי אדם שמי אל כולו קנינה אל כרבת שמי אל כולו
 חיונת דשתה אל אדם לא כולי ירדה מגו ברבריו: ממלי
 ה אלהא נומטה אל אדם דמכלי שקלי כא מן פרו עינו
 כלקלי בשרה תוכיו: כגלי ה אלהא אלמפרסו אית שקלי
 מן אדם אל בכתה מדלי אליו אל אדם: מרי אדם יא כרתה
 גרמה מגרכו בשרה מן בשרי אליא קרי בכתה גי מגורה
 שקלה איא: אל התכה תרך גורה אלת ככיו אלת דיו לתך
 ככנתו כוני אל בשרה כא: ולו תורנו שולכי אדם ככנתו
 ולא יד נכפיוה: כיווי ולי זורקן מכולו חיונת דשתה אית
 ודלי ה אלהא מרי אל בכתה הם גי מרי אלהא לא אכלתון
 מכולו ציות בכנה: מרה בכתה אל כיוי מכרת צות בכנה
 אכלך: מכרת ציוה צות כלגת בכנה מרי אלהא לא אכלתון
 מעו לא קפתון אכיו נכה מלתון: גי כיל אלהא גי כיומר
 אכולכון מעו כלכי עינכון כותון מגו אלהא אינת שפירה
 כריוא: כמלה בכתה גי שפירה ציוה אל אכולו גי תמיו או
 אל עיט זריק ציוא אל פכר שקלה מכריו כלה הולה הם
 אל גוריו גליו כלי: מלכלו עינת תורנו ולו גי שולט אוני
 כמלו גלת תנה ודלו אלו גלי: שמלו אלת הלת ה אלהא
 גמלוה בכנה אלגבת יומא טשלי אדם ככנתו מקמת ה
 אלהא כלגת ציות בכנה: קרלי ה אלהים אל אדם מרי
 אליו לכלת: מרי אלת קלוק שמלי בכנה גדלי גי שולכה
 אנה טשלי: מרי מע חקלי אלוק גי שולכה את מן ציוא
 אית כו צלי אלוק אל בגנה אכולו מעו כלוק:

מרי

Folio 50^r: Gen 1, 3./4. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami

- 1) mre 'ādām baxta 'ayit hwılox gali 'āhi hwıla 'illi mın şıwa xilli [12]
- 2) mre (He) 'ilhi 'ıl-baxta ma ya udlax mırra baxta xıwe mı-şlıpleli
- 3) xilli [13] mre (He) 'ilhi 'ıl-xıwe gi udlox ya mıştıra 'āt mxulū qınyāna
- 4) m-kullū haywān dašta 'ıl kāsox 'ezes 'ıpra 'axlet kullū yomit xā'ox [14]
- 5) dışmınati matwen pılgox pılğıt baxta pılğıt zar'ox pılğıt zar'ew
- 6) 'o marčālox reša 'āt ıpeṭ çıgga [15] 'ıl baxta mre mızode mıziden
- 7) xamax baṭonax b-xam yadlat yāle 'ıl gorax 'ışqax 'o ḥaxım 'ıbbax [16]
- 8) 'ıl 'ādām mre gi şmelox 'ıl qalıt baxtox xılox mşıwa 'ayit moşelılox
- 9) 'illi māra la 'axlet mınnew mıştırta 'ar'a basbābox b-xam 'axlıta
- 10) kullū yomit xā'ox [17] kıtwa çaluka qapxa 'ıllıx 'axlet gıllıt dašta [18]
- 11) b-'areqıt³¹ beynox 'axlet lıxma harta dyārox 'ıl-'ar'a gi mınnew şqılox
- 12) gi 'ıpra 'āt 'ıl 'ıpra dāret [19] qrele 'ādām şımmıt baxtew ḥawa xi 'ahi
- 13) wela dā'et kullū xā'ā [20] udle (He) 'ılha 'ıl 'ādām 'ıl-baxtew kutnit mıška
- 14) mılbışıle [21] mre (He) 'ılha hawna 'ādām wele magon xa mınnew 'ıl 'ayole
- 15) şpiraw xırıwa 'ata naba şadır 'ıdew şaqıl ham m-şıwıt xāye 'axıl xaye
- 16) 'ıl 'olām [22] şdırele (He) 'ılha mı-gan 'eden 'ıl gadome 'ıllıt 'ar'a 'ayıt
- 17) şqılle m-ṭama [23] ırdle 'ıllıt 'ādām skınne m-mazraḥ 'ıl gan 'eden 'ıllıt
- 18) şuratye 'ıllıt xarupulıt sepa mqılbantı 'ıl-naṭore 'ıllıt urxıt şıwıt
- 19) xāye [4. Chapter, 1] 'ādām yıle 'ıllıt ḥawa baxtew ıṭınna³² yısılla 'ıllıt qāyın mıra zwınnı gora
- 20) 'ıllıt (He) [2] mızıdla 'ıl yadole 'ıllıt 'axonew 'ıllıt hebel zele hebel şwānıt
- 21) 'ırba qāyın zele gadmanıt 'ar'a [3] zele m-'axır yome mdele qāyın m-xarıt
- 22) 'ar'a dyāri 'ıl (He) [4] hebel mdele ham 'o m-buxrııt 'ırbew m-tarbu yubılle
- 23) (He) 'ıl hebel 'ıl dyāryew [5] 'ıl qāyın 'ıl dyāryew la qbılle ıprıre 'ıl qāyın
- 24) rāba pıllu şalmew [6] mre (He) 'ıl qāyın bāma ıprıre 'ıllıx bāma pıllū şalmox [7]
- 25) hele 'agar³³ şapret baxşet 'agar la şapret 'ıl tarıt xaṭa damxet
- 26) 'ıllıx 'ışqew 'āt ḥakmet 'ıbbew [8] mre qāyın 'ıl hebel 'axonew wele bhawū

³¹ 'areqıt < Persian/Arabic عرق 'araq *sweat*.

³² Cf. Hopkin "A tale in the Jewish Neo-Aramaic dialect of Naghada", note 38.

³³ *If*; see also Hopkin "A tale in the Jewish Neo-Aramaic dialect of Naghada", §17 and note 36.

50
תרגום ארמי

49

מרי אדם בכתה אית הולוך גלי אהי הוליה אלי מן עיוא כלי :
 מרי ה אלהא אלככתה מה יא ודלך כורה בכתה כיוי משלפללי
 כלי : מרי ה אלהא אל כיוי גי עדלוק יא מצטירה את מכולו קנה
 מכולו תיון דשתה אל כסוק אים אכרה אכלת כולו יומת כאוק :
 דשמנתו מתון פלגוך פלגת בכתה פלגת זרעוך פלגת זרעיו
 או מדלוק רישה את טפט גנה : אל בכתה מרי מזודי מזודן
 כמך בטונך בכס ידלת ילי אל גורך עשךך או חכם אכך :
 אל אדם מרי גי שמלוק אל קלת בכתוך כלוך מציוא אית מועללוק
 אלימרה לא אכלת מניו מצטרחה ארעא כסבוק בכס אכלתה
 כולו יומת כאוק : כתוה גלויכה קפכה אלוך אכלת גלת דשתה :
 בערקת כיוןך אכלת לכמה הרתה דירוך אל ארעא גי מנו שקלוק
 גי אפרה את אל אפרה דרה : קרלי אדם שמות בכתינו חוה כו אהי
 ולה דאת כולו כמה : ערלי ה אלהא אל אדם אלככתיו כותנות משכ
 מלכשילו : מרי ה אלהא הויה אדם ולי מגון כא מניו אל איוך
 שפיריו כריוה עתה גבא שדר אידיו שקל הם מציות כיי אכל כיי
 אל עולם : שדרליו ה אלהא כגן עדן אל גרזמי אלת ארעא אית
 שקלו מטמה : שדרלי אלת אדם סכט ממזרח אל גן עדן אלת
 צנורתי אלת כרוכולת סיפה מרלכנתה אלנטורי אלת ורכת ציות
 כיי : אדם ילי אלת חוה בכתינו בטעה יסלה אלת קין מרה זוני גורה
 אלת ה : מזדלה אל דולי אלת אכנונו אלת הכל ולי הכרל שועת
 אככה קין ולי גרמנת ארעא ולי מאכיר יומי מדלי קין מכרת
 ארעא דירי אל ה : הכל מדלי הם או מכוכרת ארבו מתרכו : אל
 ה אל הכל אל דיריו : אל קין אל דיריו לא קבלו טפרי אל קין
 רבה פלו צלמינו : מרי ה אל קין כמה טפרי אלוך כמה פלו צלמוך :
 הלא אגר שכרת בכשת אגר לא שפרת אלתרת כטה דמכרת
 אלוך עשךיו את חכמת אכיו : מרי קין אל הכל אכנונו ולי בקו
 כדשתה

Folio 50^v: Gen 1, 4./5. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami

- 1) b-dašta qimle qāyın 'ıl hebel 'axonew qñilelew [9] mre (He) 'ıl qāyın kele hebel
- 2) 'axonox mire la xyen magar naṭrānit 'axoni 'āna [10] mre ma widlox qālit
- 3) dımmıt 'axonox şarxi 'ılli mın 'ar'a [11] 'ata mıştıra 'at mın
- 4) 'ar'a 'ayıt plıxla 'ıllıt pımw 'ılşaqole 'ıllıt dımmıt 'axonox m-'ıdox [12]
- 5) gi gadmet 'ällıt 'ar'a la mazida hawile qıptaw 'ıllıx safıl sargırdan
- 6) hawet b-'ad b-'ar'a [13] mre qāyın 'ıl (He) ruwwa 'awoni m-baxoşe [14] hawna ṭırdlox
- 7) 'ılli 'ıdyo mı-'ıllıt şalmit 'ar'a m-qamox ṭaşen weli sapıl sargırdan
- 8) b-'ar'a hawe kullū xazyāni qaṭıllı [15] mre 'ıllew (He) 'ıl hatxa kullū qaṭānit
- 9) qāyın şowawywe maqqım mtıwle (He) 'ıl qāyın nişāna 'ıl baçga dahole 'ıllew kullū
- 10) xazyānew [16] plıṭle qāyın m-qamıt (He) yıwle b-'ar'a nod mı-zrāḥıt 'eden [17]
- 11) yıle qāyın 'ıllıt baxtew ḅınnā ydılla ḅınnā ydılla 'ıllıt ḅanax wele bnele
- 12) 'aḅra qare şımmıt 'aḅra Magon şımmıt bronew ḅanax [18] ydılle 'ıl ḅanax
- 13) 'ıllıt 'ırad 'ırad mıydıle 'ıllıt mḅani'ıl mḅani'ıl mıydıle 'ıllıt
- 14) mtoşi'ıl mtoşi'ıl mıydıle 'ıllıt lemex [19] şqılle 'ıllew lemex tre
- 15) nişe şımmıt xa 'āda şımmıt tremın şılla [20] ydılla 'āda 'ıllıt yābāl 'o
- 16) wele bābıt yatwānit çadır³⁴ pısıq [21] şımmıt 'axonew yubal 'o wele bābıt
- 17) kullū doqānit qawalew zurna [22] şılla ham 'ahi ydılla 'ıllıt tubal qāyın
- 18) maxırpānit kullū yostāyıt mis 'asın kaluntıt tubal qāyın na'ma [23] mre
- 19) lemex 'ıl nişew 'adew şılla şmımün qāli nişıt lamax mşulün
- 20) 'ımāri gi gora qñıllı 'ıl çançixi yāla 'ıl brını [24] gi şowaye maqqım
- 21) qāyın lamax şowıw şowa [25] yıle 'ādām mıdreş 'ıllıt baxtew ydılla brona
- 22) qrele 'ıllıt şımmew şet gi mtıwle 'ılli 'ılha zera' xaxet tıkkıt habel
- 23) gi qñıllelew qāyın [26] 'ıl şet ham 'o ydılle brona qrele 'ıllıt şımmew 'enoş
- 24) 'okar mtılle 'ıl qaroney b- şımmıt (He) [5. Chapter, 1] ya daftarıt 'ıçādıt 'ādām b-yomıt
- 25) brele 'ılha 'ādām b-şebtıt 'ılha udle 'ıllew [2] nerū me brenıle
- 26) brıxle 'alu qrele 'ıllıt şımmū 'ādām b-yomıt baro'ū [3]

³⁴ çadır < Persian چادر *çādor tent*.

תרגום ארמי

בְּרֵאשִׁיתָהּ קָמְלִי קִין אֵל הַכֹּל אֲכֹנְעוּ קְטִלְלִיו: מְרִי הֵ אֵל קִין כְּלִי דִּהְבֵּל
אֲכֹנְעוּ: מְרִי לֹא כִיין מְגֵר נְטֹרְגַת אֲכֹנְעֵ אֲנָא: מְרִי מִה וְדִלֹקָה קֶלֶת
דְּמַת אֲכֹנְעוּ: צְרִכִי אֵלִי מִן אַרְעָא: עֵתָהּ אֵם מַעֲטִירָה אֲרִיס מִן
אַרְעָא אֵית פִּלְכֵלָה אֵלֶת כְּמִין אֲלִשְׁקֹלִי אֵלֶת דְּמַת אֲכֹנְעוּ מְאִידוּקָה:
וְגִדְמַת אֵלֶת אַרְעָא לֹא מִזִּידָה הִלָּה קֶפְתֵּנו אֵלֶתָּהּ סְפִיל סְגֵרְדִין
הִוֵּת בְּאֲדָעָא: מְרִי קִין אֵל הֵ רוּיָה עֹנֵעַ מִכְּכֹשִׁי: הִוֵּעַ טְרִדְרִלֹקָה
אֵלִי אֲרִין מֵאֵלֶת עֲלַמַת אַרְעָא מִקְמוּקָה טִשֶׁן וְלִי סְפִיל סְגֵרְדִין
בְּאַרְעָא הִוֵּי כֹנִילִי כְּמִין קְטִלִי: מְרִי אֵלִיו הֵ אֵל הַתְּכָה כֹנִילִי קְטִלְנַת
קִין שְׁוִיין מִקָּם מִתּוֹלִי הֵ אֵל קִין עִישְׁנָה אֵל כְּגֵנָה דִּהְוִלִי אֵלִיו כֹּנִילִי
כְּמִין: פִּלְטִילִי קִין מִקָּמַת הֵ יתּוֹלִי בְּאַרְעַת נִוֵּד מִזְרַסַת עֵרְדִין:
יִלִּי קִין אֵלֶת בְּכֶתִין כְּטֵנָה יִדְלָה כְּטֵנָה יִדְלָה אֵלֶת חֲנוּקָה וְלִי כְּנִילִי
אַחֲרָה קְרִי שְׁמַת אַחֲרָה מִגֹּון שְׁמַת כְּלוּנֵינוּ חֲנוּקָה: יִדְלִי אֵל חֲנוּקָה
אֵלֶת עֵירֵד עֵירֵד מִיִּדְלִי אֵלֶת מַחֲוִיִּאל מַחֲוִיִּאל מִיִּדְלִי אֵלֶת
מַתּוֹשֵׁאֵל מַתּוֹשֵׁאֵל מִיִּדְלִי אֵלֶת לִמְךָ: שְׁקִילִי אֵלִיו לִמְךָ תְּרִי
נִישִׁי שְׁמַת כַּא עֵדָה שְׁמַת תְּרִמִין עֲלָה: יִדְלָה עֵדָה אֵלֶת יִבְלֵ אֵו
וְלִי בְּכַת יִתּוֹנַת גְּדֵר כְּסֶק: שְׁמַת אֲכֹנְעוּ יוֹבֵל אֵו וְלִי בְּכַרַת
כֹּנִילִי דֹקְצַת קֹלִיו זִנְרָנָה: עֲלָה הֵם אֵהִי יִדְלָה אֵלֶת תּוֹבֵל קִין
מִכְּרַפְנַת כֹּנִילִי וְסַתִּית מִיס אֶסֶן כְּלוּ יִתַּת תּוֹבֵל קִין נַעֲמָה: מְרִי
לִמְךָ אֵל נִישִׁי עֵרִין עֲלָה שְׁמִימִין קִלִי נֶשֶׁת לִמְךָ מִצִּין לִמְךָ
אַמְרִי גִי גִזְרָה קְטִילִי אֵל גְּנִיכִי וְלָה אֵל בְּרִינֵי: וְגִי שְׁוִיין מִקָּם
קִין לִמְךָ שְׁוִיין שְׁוִיין: יִלִּי אֲדָם מִדְּרֵשׁ אֵלֶת בְּכֶתִין יִדְלָה כְּרוּנָה
קְרִלָה אֵלֶת שְׁמִין שֶׁת גִּי מִתּוֹלִי אֵלִי אֵלֵהָ אֶרַע בְּכַת תַּכַת הַבֵּל
וְגִי קְטִלְלִיו קִין: אֵל שֶׁת הֵם אֵו יִדְלִי כְּרוּנָה קְרִלִי אֵלֶת שְׁמִין אֲכֹשׁ
אַנְכֵר כֹּחִלִי אֵל קְרוּנִי בְּשְׁמַתָּהּ: יִיא דְּפִתְרַת אֵיגְרַת אֲדָם כִּיּוֹמַת
בְּרִלִי אֵלֵהָ אֲדָם בְּשֶׁכַתֹת אֵלֵהָ וְדִלִי אֵלִיו: גְּרוּ מִי בְּרֵנִילִי
בְּכִלִי אֵלִיו קְרִלִי אֵלֶת שְׁמוּ אֲדָם כִּיּוֹמַת כְּרוּאֵו:

Folio 51^r: Gen 1, 5./6. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami

- 1) xyele 'ādām 'immew ṭahi šinne mydille bišibetew b-šalmew qrele 'illit šimmew
- 2) šet [4] welū yomit 'ādām bar maydolew 'āllit šem tmani' 'imme šinne
- 3) mydille bronew blāne [5] welū kullū yomit 'ādām 'ayit xyele 'iç'ā 'imme šinne
- 4) ṭahi šinne mitle [6] xyele šet 'imme šinne xamša šinne mydille 'āllit 'enoš [7]
- 5) xyele šet bar maydolew 'illit 'enoš tmanya 'immew šinne šowa šinne mydille
- 6) bronew blāne [8] welū kullū yomit šet 'iç'ā 'imme šinne tresar šinne mitle [9] xyele
- 7) 'enoš 'iç'ā šinne mydille 'āllit qenān [10] xyele 'enoš bar maydolew 'illit qenān tmanya
- 8) 'imme šinne xamšasar šinne mydille bronew blāne [11] welū kullū yomit 'enoš 'iç'ā 'imme
- 9) šinne xamša šinne mitle [12] xyele qāyin šowi šinne mydille 'āllit mhalal'el [13] xyele
- 10) qenan bārit maydolew 'āllit mhalal'el tmanya 'imme šinne 'arbi šinne mydille bronew
- 11) blānew [14] welū kullū yomit qenan 'iç'ā 'imme šinne 'isıra šinne mitle [15] xyele mhalal'el
- 12) 'išti šinne xamša šinne mydille 'āllit yered [16] xyele mhalal'el bārit maydolew 'illit
- 13) yered tmanya 'imme šinne ṭahi šinne mydille bronew blāne [17] welū kullū yomit mhalal'el
- 14) tmanya 'imme šinne 'iç'ā šinne mitle [18] xyele yered 'imme šinne mydille 'āllit ḥanox
- 15) xyele yered bār maydolew 'āllit ḥanox tmanya 'imme šinne mydille bronew blāni [19]
- 16) welū kullū yomit yered 'iç'ā 'imme šinne 'išti šinne mitle [20] xyele ḥanox 'ištiw
- 17) xamša šinne mydille 'āllit matušalaḥ [21] zille ḥanox 'āllit 'ilha bār maydolew 'āllit
- 18) matušalaḥ teha 'imme šinne mydille bronew blāne [22] wele kullū yomit ḥanox ṭahi
- 19) 'imme šinne 'ištiw xamša šinne [23] zille ḥanox 'āllit 'ilha lewe gi šqille 'āllew
- 20) 'ilha [24] xyele matušalaḥ 'imma šinne ṭmāṇi šinne mydille 'āllit lemex [25] xyele
- 21) matušalaḥ bār maydolew 'āllit lamax šowa 'imma šinne ṭmāṇi tre šinne mydille
- 22) bronew blāne [26] zelū kullū yomit matušalaḥ 'iç'ā 'imme šinne 'ištiw 'iç'ā šinne mitle [27]
- 23) xyele lamax 'imma šinne ṭmāṇi šinne mydille brona [28] qrele 'āllit šimmew noaḥ 'illimāra
- 24) ya dılxoš gorlax mkardaran mxamit 'idan min 'ar'a 'ayit mištrāle (He) [29] xyele lamax
- 25) bar maydolew 'āllit noaḥ xamša 'imma šinne 'iç'iw xamša šinne mydille bronew blāne [30]

Folio 51^r: Gen 1, 5./6. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami

26) wele kullū yomit lamax šowa 'imme šinne šowiw šowa šinne mitle [31] wele noaḥ brox xamša

27) 'imma šinne miydille noaḥ 'āllit šem 'āllit ḥam 'āllit yāpet [6. Chapter, 1] wele gi brele 'ādām 'ilraba

28) 'il šilmit 'ar'a blāne miydille [2] 'illū xzelū mal'axat 'ilha 'āllit blānit 'ādām

29) gi špire 'oni šqillū 'illū niše m-kullū 'ayit gbelū [3] mre (He) la s/šarī' ruḥi

תרגום ארמי

כילי אדם אמי טהי שני מידלי בשבתיו בצלמינו קרלי אלת שמיו
 ישת וולו יומת אדם בר מידוליו אלת שת תמנא אמי שני
 מידלי ברננו בלע: וולו כולו יומת אדם אית כילי אגה אמי שני
 טהי שני מתלי: כילי שת אמה שני כמשה שני מידלי אלת אנוש:
 כילי שת בר מידוליו אלת אנוש תמנא אמי שני שווה שני מידלי
 ברננו בלע: וולו כולו יומת שת אגה אמי שני תריסר שני מתלי: כילי
 אנוש אגו שני מידלי אלת קינ: כילי אנוש בר מידוליו אלת קינ תמנא
 אמי שני כמשפר שני מידלי ברננו בלע: וולו כולו יומת אנוש אגה אמי
 שני כמשה שני מתלי: כילי קינ שונו שני מידלי אלת מהללאל: כילי
 קינ ברת מידוליו אלת מהללאל תמנא אמי שני ארבי שני מידלי ברננו
 בלע: וולו יומת קינ אגה אמי שני אסרה שני מתלי: כילי מהללאל
 אשתו שני כמשה שני מידלי אלת ירד: כילי מהללאל ברת מידוליו אלת
 ירד תמנא אמי שני טהי שני מידלי ברננו בלע: וולו כולו יומת מהללאל
 תמנא אמי שני אגו שני מתלי: כילי ירד אמה שני מידלי אלת חנוך:
 כילי ירד בר מידוליו אלת חנוך תמנא אמי שני מידלי ברננו בלע:
 וולו כולו יומת ירד אגה אמי שני אישתו שני מתלי: כילי חנוך אישתו
 כמשה שני מידלי אלת מתושלח: זלי חנוך אלת אלהא בר מידוליו אלת
 מתושלח טהא אמי שני מידלי ברננו בלע: ולי כולו יומת חנוך טהא
 אמי שני אישתו כמשה שני זלי חנוך אלת אלהא ליני גי שקרי אליו
 אלהא: כילי מתושלח אמה שני טמנא שני מידלי אלת למך: כילי
 מתושלח בר מידוליו אלת למך שווה אמי שני טמניו תרי שני מידלי
 ברננו בלע: וולו כולו יומת מתושלח אגה אמי שני אישתו עגה שני מתלי:
 כילי למך אמה שני תמנא שני מידלי ברננו: קרלי אלת שמיו נח אלומה
 וא דלכוש גורלן מכרדרן מכמת אידן מן ארעא אית מצטררליה וכילי למך
 בר מידוליו אלת נח כמשה אמי שני אגו כמשה שני מידלי ברננו בלע:
 ולי כולו יומת שווה אמי שני שונו שווה שני מתלי: ולי נח ברנן כמשה
 אמי שני מידלי נח אלת שם אלת חם אלת ופת: ולי ג בדלי אדם אלרבה
 אל צלמת ארעא בלע מידלו אלו: כולו מלאכת אלהא אלת בלנת אדם
 גי שפירו אונ שקלו אלו נשי מכולו אית גבלו: מרי ה לא שרע ר וחי

בארם

Folio 51^v: Gen 1, 6. Chapter in the dialect of Sablagh

Targum 'Arami

- 1) b-'ādām l-'olām b-ham 'o bısra haweni yomew 'immew 'ısra šinne [4] palawāne welū b-'ar'a
- 2) b-yome 'oni dām bārit hatxa 'ayit gdeni mal'xıt 'ılha 'ıl blānit 'ādām ydıllū
- 3) 'ıllū 'oni gabāre 'ayit m-'olām našıt šımma [5] xzele (He) gi zıdla xrıwıt 'ādām b-'ar'a
- 4) kullū yešrit maḥšābıt libbew har xriwa kullū yoma [6] pšımle (He) gi yıdle 'ıllıt
- 5) 'ādām b-'ar'a xrible 'ıl libbew [7] mre (He) mamḥan 'ıllıt 'ādām 'ayit breli m-'ıllıt
- 6) šalmit 'ar'a m-'ādām harta qınyāna harta rıxša harta parxıt šımme gi pšımli
- 7) gi zıdili [8] u-noaḥ xzele rıxmanula b-'enıt (He) tama p(āsuq) br'ıšıt [9]

Folio 51v: Gen 1, 6. Chapter in the dialect of Sablagh

תרגום ארמיו

בארם לעולם בהם און בשעה הונו יומיו אמיו עסרא שיעו פלוגי גלו בארעא
 ביומי אונג רם ברת התכה אית גרני מלצבת אלהא אל כלנת אדם ידרו
 אלו אונג גברי אית מעולם נשת שמה וכזלי ה גי זרלה כנית אדם בארעא
 כולו יצרת מחשבת לביו הר כריוא כולו יומה פשמלו ה גי ודליו אגרת
 אדם בארעא כרבלי אל לביו מרי ה ממחן אלת אדם אית ברלו מאלת
 צלמת ארעא מאדם הרתה קננה הרתה רכשה הרתה פרכת שמי גי פשמלו
 גי ודליו וונח כולו רכמנילה בעינת ה ; תמה פ בראשית :

51 Bl. 13.V. 1975

